

UNA ESCOLA PER A PERSONES AMB DISCAPACITATS

Aula de l'actual escola d'educació especial Maestro Fermín al municipi d'Aguacatán. La necessitat d'ampliar espais ha generat el projecte de construcció de la nova escola.

COMISSIÓ DE COOPERACIÓ

Segons l'Organització Panamericana de la Salut (OPS), les persones amb discapacitat (o amb diversitat funcional) són les que "tenen deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que, en interacció amb diverses barreres, poden obstaculitzar-los la participació plena i efectiva en la societat en igualtat de condicions amb els altres".¹ Segons dades del Banc Mundial,² el 15% de la població mundial, o mil milions de persones, experimenten algun tipus de discapacitat. La prevalença de la discapacitat és més gran als països en desenvolupament, on les condicions socioeconòmiques ja de per si adverteix s'agreguen entre les persones amb discapacitat. Això comporta més dificultat en l'accés a la salut, a l'educació, un alt nivell d'atur i, en conseqüència, més situacions de pobresa.

En un municipi de Guatemala, Aguacatán, es crea el 2002 l'associació ASOPEDI,³ arran d'una trobada de persones amb discapacitat organitzada per buscar una estratègia que doni resposta a les necessitats d'aquest col·lectiu i a les seves famílies. En un context on la pobresa afecta més del 70% de la població, l'accés –ja de per si difícil– al mercat laboral o a l'educació es fa encara més complicat en el cas d'infants i joves amb discapacitat.

Entre diverses activitats encaminades a proveir de recursos i millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitats, fa setze anys aquesta associació va posar en marxa una escola d'educació especial, Maestro Fermín, i el nombre d'alumnes no hi ha parat de créixer. Amb la necessitat d'ampliar l'espai per a l'escola, ASOPEDI va engegar un projecte conjuntament amb una associació de Catalunya, anomenada GERDD (Gestora de Recursos per al Desenvolupament del

Discapacitat). Aquesta entitat els ajuda a trobar fons per dur a terme la construcció de la nova escola d'educació especial. El projecte actualment està finançat per uns quants ajuntaments catalans, entre els quals el d'Allella.

Per tal d'aprofundir en aquest projecte de la GERDD, n'hem entrevistat el president, Jan Millastre, que ens explica que el lligam amb ASOPEDI es remunta a fa vint anys i té l'origen en l'agermanament entre la població de Sarrià de Ter i Aguacatán.

Jan Millastre ens explica la situació de les nenes i els nens amb discapacitat que fan ús de l'escola. La població està repartida en la zona cèntrica i després hi ha diverses aldees, que són petits nuclis urbans que hi ha a les muntanyes. Si la canalla viu a la zona urbana té més possibilitats d'accés a la salut que si viu a les aldees, on la situació és molt més crítica. Des d'ASOPEDI van a les aldees per fer una anàlisi de les discapacitats que hi

ha en infants i intentar millorar-ne la qualitat de vida. L'escola té l'objectiu de garantir-los els mateixos drets que tenim totes i tots nosaltres: dret a l'educació i a una vida digna.

En Jan ens explica que a Aguacatán conviu població maia i persones mestisses amb quatre llengües maies diferents i el castellà. A les aldees es parlen els diferents idiomes i la comunicació amb les persones amb discapacitat d'ètnia i llengua maia és complicada. Aquestes persones es troben en una situació de més vulnerabilitat perquè les institucions (centres de salut i escola) no saben el seu idioma. En algunes d'aquestes zones rurals hi ha població analfabeta i creuen que un infant amb discapacitat és "com un càstig de Déu" i s'entén com una càrrega que han de sostenir. Aquestes famílies, per desconeixement, acostumaven a amagar els nens i les nenes amb discapacitat, deixant-los a casa i sense accés a oportunitats.

En relació amb les qüestions de gènere, el projecte de manera indirecta ha aconseguit empoderar les mares d'aquestes criatures, perquè són elles les que normalment les acompanyen. Poques vegades són els pares. Primer, ha augmentat el nivell d'escolarització tant de nenes com de nens, perquè fàcilment que portin a l'escola totes les filles i fills. Després, el fet d'estar associades a ASOPEDI fa que coneguin altres dones en situacions semblants i senten que no estan soles, i això els facilita compartir experiències, generar vincles i organitzar-se per fer projectes.

Si ens centrem en la construcció de l'escola, en Jan comenta que en el primer any de pandèmia els projectes es van reconvertir i els recursos es van destinar a un taller tèxtil per fer mascaretes i una altra part es va derivar a aliments per a les persones que s'estaven morint de gana per les restriccions per la covid. En el context actual, i vist el temps que han trigat a aixecar el primer pis de l'escola, han decidit reconvertir la fase següent (que havia de ser la construcció del segon pis de

Imatge digital de com serà la nova escola un cop finalitzades totes les fases de construcció.

l'escola) i la destinaran a fer tot l'equipament necessari per al primer pis. Així, l'objectiu és que en dos anys l'escola es pugui inaugurar i comenci a tenir activitat com a continuïtat de l'escola Maestro Fermín. Sobre la inserció social i laboral, l'atenció és molt personalitzada. Des del moment que els infants comencen el curs escolar, les tres professores d'educació especial, juntament amb les famílies, identifiquen quines són les inquietuds, els interessos i les ambicions de nenes i nens depenent de les seves discapacitats.

La GERDD du a terme més iniciatives. Amb l'associació Transiciones, també a Guatemala, tenen un taller de fabricació de cadires de rodes, i el 80% de les persones que hi treballen són joves paraplegics o que van amb cadira. Un dels seus reptes de futur és crear una xarxa centreamericana de distribució de cadires de rodes i material d'ajuda tècnica a Guatemala, Nicaragua i el Salvador, en la qual associacions o entitats de persones amb discapacitat tinguin tallers de reparació i de fabricació de cadires, i a partir d'aquí intentar interrelacionar-se per poder adquirir materials. Abans de la pandèmia, els materials es compraven a la Xina, i ara volen fer aquests productes de km 0. Per

exemple, si al Salvador es troba alumini, ho compren agrupadament a aquest país, i després fan les peces per a les cadires.

Sobre l'impacte més visible dels seus projectes, en Jan explica que les persones amb discapacitat ocupen ara l'espai públic: "Fa vint anys no es veia gent amb discapacitat pel carrer fent una activitat 'normal', només tenien dret d'estar-se en una cantonada per demanar almoïna". Al municipi d'Aguacatán i les zones del voltant, les persones amb discapacitat tenen ara un reconeixement social, i el 3 de desembre, el Dia Internacional de les Persones amb Discapacitat, es fa una cursa i una mobilització. Els diumenges hi ha activitats lúdiques, venda de xurros i de *tamales* als parcs, i les mateixes persones amb discapacitat s'han tret la por de sobre i l'estigma de sortir al carrer perquè abans es veien diferents. Per tant, s'ha aconseguit normalitzar la situació: "Ara, quan la gent parla d'una persona amb discapacitat, en parla de tu a tu."

Volem tancar aquest article recordant en Lluís Pla, *el Tamo*, que va ser president de la GERDD i que va morir a Guatemala treballant per al projecte en aquests anys de pandèmia. ●

1. Font: <https://www.paho.org/es/temas/discapacidad>
2. Font: <https://www.bancomundial.org/es/topic/disability#1>
3. Font: <https://asopedi.blogspot.com/>

Papers de vi

DO ALLELLA · ENOTURISME · GASTRONOMIA · CULTURA

Regala una subscripció a Papers de vi!

SUBSCRIU-TE!

Per només 9 euros rebràs *Papers de vi* a casa teua durant un any i, amb el primer número, una ampolla de vi DO Allella de regal. O, si ho prefereixes, per 18 euros, la rebràs durant dos anys i, amb el primer número, la *Guia d'Enoturisme de la DO Allella* de regal.

Fes efectiva la teua subscripció a www.papersdevi.cat/subscribe

www.papersdevi.cat